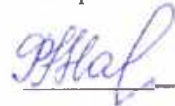

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Наталія ФЕДОСЕНКО

«30» серпня 2025 р.

СИЛАБУС
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ»
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: Д «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр найменування галузі знань)

Спеціальність: D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Право»
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський)*

Форма навчання: денна, заочна

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Розробники:

Професор кафедри права, доктор юридичних наук,
професор Анатолій СТЕПАНЮК

 (підпис)

Професор кафедри права, кандидат юридичних наук,
професор Ірина КАЗАНЧУК

 (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права
гуманітарно-правового факультету:

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Завідувач кафедри права (702)

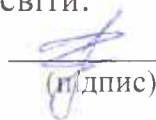
доктор юридичних наук, професор

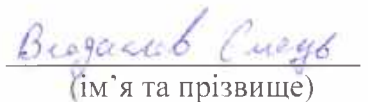

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

Погоджено з представником здобувачів освіти:

 (підпис)

 (ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладачів

ПІБ: Степанюк Анатолій Хомич

Посада: професор кафедри права

Науковий ступінь: доктор юридичних наук

Вчене звання: професор

E-mail: a.stepaniuk@khai.edu

Перелік дисциплін, які викладає: Кримінальне право, Кримінально-виконавче право, Судові і правоохоронні органи, Сучасні проблеми кримінального права і кримінології, Організаційно-тактичні основи взаємодії правоохоронних органів та громадськості.

Напрями наукових досліджень: Кримінальне право, Кримінально-виконавче право, Судові і правоохоронні органи, Сучасні проблеми кримінального права і кримінології, Організаційно-тактичні основи взаємодії правоохоронних органів та громадськості; Міжнародні стандарти поводження із засудженими; В'язничний менеджмент.

ПІБ: Казанчук Ірина Дмитрівна

Посада: професор кафедри

Науковий ступінь: кандидат юридичних наук

Вчене звання: професор

Перелік дисциплін, які викладає:

- «Адміністративне судочинство»;
- «Деонтологічні основи правоохоронної діяльності»;
- «Правові основи превентивної діяльності правоохоронних органів»

Напрями наукових досліджень:

- актуальні проблеми розвитку адміністративного права та процесу;
- судові та правоохоронні органи України;
- адміністративно-правові засади охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки;
- public relations в діяльності органів Національної поліції

Профайл викладача: Тел.: +380995008258

E-mail: irinakazanchuk@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4269-2749>

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі Mentor

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр, в якому викладається дисципліна	1
Мова викладання	українська
Тип дисципліни	обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС / кількість годин	<u>денна</u> : 3 кредити ЄКТС /90 годин (40 год. аудиторних, з яких: лекції – 24 год., практичні (семінарські) заняття – 16 год.; СРЗ – 50 год.); <u>заочна</u> : 3 кредити ЄКТС /90 годин (6 год. аудиторних, з яких: лекції – 4 год., практичні (семінарські) заняття – 2 год.; СРЗ – 84 год.);
Види навчальної діяльності	лекції, семінарські/практичні заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль - <i>залік</i>
Пререквізити	«Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія держави і права України», «Теорія держави і права», «Конституційне право України»

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: надати здобувачам вищої освіти знання та розуміння щодо предметної області професійної правничої діяльності як необхідної бази для вивчення галузевих правових дисциплін, а також формування розуміння змісту професійної правничої діяльності юриста як носія цінностей громадянського (вільного демократичного) суспільства, гаранта верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Завдання: сприяння оволодінню основними категоріями та принципами юридичної деонтології, особливостями юридичної деонтології як юридичної науки, вироблення практичних навичок застосування професійної правничої діяльності на практиці; ознайомити здобувачів вищої освіти з майбутньою професією, історією її виникнення, становлення та розвитку, деонтологічними вимогами щодо юридичної професії; про зміст вищої юридичної освіти, історію та основні тенденції розвитку; зміст, принципи та організацію навчального процесу у закладі вищої освіти; сприяння оволодінню знань про види юридичної діяльності, міжнародні стандарти професійної юридичної діяльності; ознайомлення з основними юридичними професіями, зміст і види юридичної

практики; про вимоги і значення професійної етики при виконанні юристами своїх посадових функцій, основні правила ділової і наукової полеміки юристів; формування професійного світогляду; сприяння підвищенню рівня загальної та правової культури здобувачів вищої освіти.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

Після опанування дисципліни здобувач освіти буде здатен:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями в умовах розвитку в Україні інформаційного суспільства, дотримуючись вимог академічної доброчесності.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності (СК)

Після опанування дисципліни здобувач освіти буде здатен:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, до прав та свобод людини, розуміння їх правової природи.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання:

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності і принципи функціонування національної правової системи.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Загальна характеристика юридичної деонтології.

Тема 1. Поняття, основні риси та історичні передумови виникнення юридичної деонтології.

Стисла анотація.

Історичний аспект становлення системи деонтологічних знань. Передумови виникнення юридичної деонтології. Поняття та основні риси юридичної деонтології. Предмет юридичної деонтології. Співвідношення юридичної деонтології з юридичними науками та іншими суспільними науками. Юридична деонтологія як навчальна дисципліна та її завдання.

Теми лекцій: Поняття та завдання юридичної деонтології. Історичний аспект становлення системи деонтологічних знань. Предмет юридичної деонтології.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень чинного законодавства; підготовка на вибір реферату, презентації чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем; он-лайн консультація; виконання практичних завдань протягом семестру (тестування); підготовка до модульних контрольних робіт.

Тема 2. Принципи, функції та компоненти юридичної деонтології.

Стисла анотація.

Принципи юридичної деонтології: поняття, види та їх характеристика. Функції юридичної деонтології. Основні компоненти юридичної деонтології. Джерела юридичної деонтології.

Теми лекцій: Характеристика принципів та функцій юридичної деонтології. Основні компоненти та джерела юридичної деонтології.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень чинного законодавства; підготовка на вибір реферату, презентації чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем; он-лайн консультація; виконання практичних завдань протягом семестру (тестування); підготовка до модульних контрольних робіт.

Тема 3. Поняття, зміст та види юридичної діяльності. Характеристика юридичної наукової та юридичної навчальної діяльності.

Стисла анотація.

Юридична діяльність як різновид соціальної діяльності. Основні риси, що характеризують юридичну діяльність. Зміст юридичної діяльності. Види юридичної діяльності. Система юридичної діяльності. Загальна характеристика юридичної наукової діяльності. Характеристика юридичної освітньої діяльності. Соціальні конфлікти та їх прояв у сфері юридичної діяльності. Юридична діяльність та професійна діяльність юристів. Місце і значення професії юриста у суспільстві. Поняття юридичної науки та її структура. Функції юридичної науки. Об'єкт та предмет юриспруденції. Методологія юриспруденції. Юриспруденція як система юридичних наук. Загальна характеристика видів юридичних наукових дисциплін. Перспективи розвитку юриспруденції. Система та структура юридичної освіти в Україні. Державні стандарти юридичної освіти. Суб'єкти освітньої діяльності. Задання, правовий статус та види закладів вищої освіти (ЗВО), які готують фахівців юридичної сфери в Україні. Порядок створення, реорганізації, ліквідації, ліцензування, атестації та акредитації закладу вищої юридичної освіти. Структура закладу вищої юридичної освіти. Управління закладом вищої освіти. Студентське самоврядування. Права і обов'язки студентів. Права і обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Навчальний процес: поняття та основні елементи. Форми навчання. Навчальний час студента. Поняття та основні причини виникнення конфлікту. Вирішення та попередження юридичних конфліктів. Суб'єкти освітньої діяльності: поняття, види, їх права та обов'язки.

Теми лекцій: Поняття та основні риси юридичної діяльності як різновиду соціальної діяльності. Характеристика юридичної освітньої діяльності. Поняття юридичної науки, її функції та структура. Система юридичної освіти в Україні. Задання та правовий статус закладів вищої освіти (ЗВО), які готують фахівців юридичної сфери в Україні.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень чинного законодавства; підготовка на вибір реферату, презентації чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем; он-лайн консультація; виконання практичних завдань протягом семестру (тестування); підготовка до модульних контрольних робіт.

Тема 4. Загальна характеристика юридичної практичної діяльності та суб'єкти її здійснення.

Стисла анотація.

Поняття, ознаки та зміст юридичної практичної діяльності. Загальна характеристика видів юридичної практичної діяльності. Поняття та види суб'єктів здійснення юридичної практичної діяльності. Прокурорська діяльність. Суддівська діяльність. Слідча діяльність. Адвокатська діяльність. Нотаріальна діяльність. Юридична консультативна діяльність. Юридична виконавча діяльність.

Теми лекцій: Поняття, ознаки та зміст юридичної практичної діяльності. Поняття та види суб'єктів здійснення юридичної практичної діяльності.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень чинного законодавства; підготовка на вибір реферату, презентації чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем; он-лайн консультація; виконання практичних завдань протягом семестру (тестування); підготовка до модульних контрольних робіт.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота.

Самостійна робота здобувача освіти: підготовка до модульної контрольної роботи.

Модуль 2.

Змістовний модуль 2. Загальна характеристика професійної культури юриста та її компоненти.

Тема 5. Професійна культура юриста. Правова культура юриста як спеціаліста.

Стисла анотація.

Поняття професійної культури юриста. Характеристика професійної культури юриста, її значення для якісного здійснення професійних обов'язків. Правова культура юриста як спеціаліста. Загальна культура особи. Сутність норм юридичної деонтології, правничої етики та професійної культури. Поняття і зміст правової культури. Правова культура суспільства і особистості. Взаємовплив правової культури суспільства і представників юридичних професій. Завдання підвищення правової культури суспільства і участь у цьому юристів. Правовий нігілізм як суспільне явище, причини його існування в Україні. Правовий нігілізм серед юристів. Шляхи подолання правового нігілізму. Вимоги які пред'являються для представника юридичної професії. Причини професійної деформації працівників юридичної сфери.

Теми лекцій: Характеристика професійної культури юриста, її значення для якісного здійснення професійних обов'язків. Сутність норм юридичної деонтології, правничої етики та професійної культури. Правовий нігілізм серед юристів. Причини професійної деформації працівників юридичної сфери.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень чинного законодавства; підготовка на вибір реферату, презентації чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем; он-лайн консультація; виконання практичних завдань протягом семестру (тестування); підготовка до модульних контрольних робіт.

Тема 6. Основні компоненти професійної культури юриста. Зміст і значення психологічної культури юриста.

Стисла анотація.

Поняття психологічної культури. Зміст і значення психологічної культури юриста. Правова психологія як спеціальна галузь соціальної психології.

Поняття особи, її психічний склад. Особа юриста. Система психічних властивостей особи. Види темпераменту. Психологічна діагностика в юридичній практиці. Природа і сутність тестування. Політична культура: поняття, зміст, види. Структура політичної культури юриста. Політична свідомість і політична культура юриста. Політична активність і аполітичність при виконанні службових обов'язків. Специфічні умови участі у політичному житті України представників різних юридичних спеціальностей. Правоохоронні органи держави і політика. Сутність і структура етичної культури. Поняття і функції правової етики в юридичній практиці. Етична культура юристів. Характеристика змісту етичних норм, що регламентують поведінку представників різних юридичних професій. Кодекс професійної етики юриста. Службовий обов'язок юриста. Поняття професійної таємниці юриста. Присяга юриста. Зміст і призначення естетичної культури в юридичній практиці. Поняття правової естетики, основні вимоги до правової естетики та її функції. Офіційність естетики та її стандартизація в юридичній практиці. Основні прояви правової естетики. Компоненти естетичного смаку юриста. Естетичні характеристики правових документів, вимоги до їх реквізитів. Зовнішня культура юриста: поняття, зміст і значення. Зовнішній вигляд і манери юриста. Стандартні елементи зовнішнього вигляду юриста в окремих галузях юридичної практики. Вимоги до дизайну в юридичних закладах, що забезпечують належний рівень естетики службових приміщень. Комфортність, зручність оточення при розгляді юридичних справ. Поняття моральної культури. Роль присяги у формування морально-етичних установок. Моральні принципи та їх прояв у сфері юридичної діяльності. Поняття морально-фахового обов'язку юриста і стимули його здійснення. Поняття і значення інтелектуальної культури юриста. Основні принципи інтелектуальної культури юриста. Завдання інтелектуальної культури. Поняття інформаційної культури. Інформація та її значення для юриста. Основні принципи одержання інформації. Економічна культура юриста. Основні принципи економічної культури та їх значення. Функції економічної культури юриста.

Теми лекцій: Зміст і значення психологічної культури юриста. Поняття та структура політичної культури юриста. Зміст і призначення естетичної культури в юридичній практиці. Моральні принципи та їх прояв у сфері юридичної діяльності.

Самостійна робота: опрацювання матеріалу лекції; опрацювання навчально-методичних матеріалів та положень чинного законодавства; підготовка на вибір реферату, презентації чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем; он-лайн консультація; виконання практичних завдань протягом семестру (тестування); підготовка до модульних контрольних робіт.

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання навчальним планом не передбачено.

Реферати, аналітичні огляди та інше – це індивідуальні завдання, які сприяють розширенню та поглибленню теоретичних знань з окремих тем

навчальної дисципліни, формують навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, чинним законодавством, судовою практикою.

6. Методи навчання

Словесні: пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія (під час проведення аудиторних лекцій та практичних занять); методи усного опитування, письмового та тестового контролів, що використовуються під час практичних (семінарських) занять і при проведенні модульного контролю, мають на меті перевірку та оцінювання знань, умінь та навичок, здобутих студентами у процесі вивчення дисципліни., практичних (семінарських) занять). Наочні: презентації, індивідуальні консультації (при необхідності). Самостійна робота здобувачів вищої освіти з відповідною нормативною базою та навчальною і науковою літературою, а також за навчально-методичними матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль: опитування на семінарських/практичних заняттях; вирішення конкретних правових ситуацій; проведення письмових контрольних робіт з окремих правових інститутів; проведення модульних контрольних робіт (тестування); проведення групових та індивідуальних консультацій.

Підсумковий (семестровий) контроль: складання модульного контролю; складання заліку.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Таблиця 8.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Модуль 1			
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях. Самостійна робота з навчально-методичними матеріалами та нормативно-правовими джерелами	0...2	3	0...6
Виконання практичних робіт (підготовка доповіді, ессе)	0..2	1	0...2
Практичні заняття, робота у групах	0...2	2	0...4
Захист письмових робіт (відео захист)	0-10	1	0-10
Усього за модуль			1-22
Модуль 2			
Змістовний модуль 1			

Робота на лекціях. Самостійна робота з навчально-методичними матеріалами та нормативно-правовими джерелами	0...2	8	0...16
Практичні заняття, робота у групах (підготовка доповіді)	0...2	8	0...16
Захист письмових робіт (відео захист)	0-11	1	0-10
Усього за модуль			1-42
Усього за семестр			60...100

Семестровий контроль (іспит, залік) проводиться у разі відмови здобувача від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з:

I. Теоретична частина (питання для перевірки отриманих знань): складається з 2 запитань кожне оцінюється максимально 20 балів.

Приклад:

1. Поняття, ознаки та значення юридичної деонтології.
2. Види юридичної діяльності.

II. Практична частина (завдання для виявлення рівня сформованості умінь та практичних навичок професійної діяльності). – максимальна оцінка 60 балів

Всього – максимальна оцінка 100 балів.

Під час складання семестрового іспиту слухач магістратури має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень слухачів у Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» можуть призначатися бали за інші активності здобувачів, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 3 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);

- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення право освітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату (5 балів);
- участь у не менше 2-х заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Таблиця 8.2. Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти протягом семестру

Задовільно (60...74 бали):

Здобувач володіє теоретичним матеріалом не в повному обсязі, допустив помилки у вирішенні задачі або практичного завдання, його відповіді на запитання не є повними. Зменшення кількості балів в межах 68...74 бали можливе за неточні та неповні відповіді на додаткові запитання. Якщо здобувач невпевнено володіє теоретичним матеріалом вирішив задачу або практичне (лабораторне) завдання з грубими помилками, не відповів на деякі додаткові запитання, виставляється оцінка в межах 60...67 балів.

Добре (75...89 балів):

Здобувач має достатньо глибокі знання з теоретичної частини дисципліни, правильно розв'язав практичне завдання, але його відповіді не є чіткими. Зменшення кількості балів можливе при неточності у формулюваннях та неповних відповідях на теоретичні або практичні запитання. Зменшення кількості балів в межах 75...89 балів можливе за неточні відповіді на теоретичні додаткові запитання.

Відмінно (90...100 балів):

Здобувач твердо знає принципи побудови та аналізу технічного завдання, систему вимог до контролера; принципи побудови каналів передачі даних, організацію фізичного, каналного та програмного інтерфейсу між окремими контролерами; стандарти на сучасні інтерфейси для побудови контролера; принципи побудови локальних обчислювальних мереж, типи протоколів передачі даних, типові схемотехнічні рішення для організації каналів зв'язку; сучасну елементну базу та параметри стандартизованих блоків для побудови

контролера СУ; етапи і засоби розробки і налагодження ПЗ контролера СУ; способи програмної реалізації інформаційних зв'язків між функціональними елементами ПЗ управляючих обчислювальних систем; принципи модульно-ієрархічної побудови комплексів програм; підходи до управління обчислювальним процесом та розподілом обчислювальних ресурсів; сучасні методи і засоби автоматизації проектування ПЗ. При цьому здобувач використовуючи знання з дисципліни, повно та правильно відповідає на всі питання, які були поставлені перед ним. У всіх відповідях студент, не допустив суттєвих неточностей, вільно користується навчальною та науково-технічною літературою з питань дисципліни. Здобувач проявляє вміння логічно і чітко скласти свою відповідь, розв'язати типову задачу та практичне завдання, а також відповідати на всі додаткові питання. Зменшення кількості балів в межах 90...100 можливе при неточних формулюваннях у відповідях на додаткові запитання.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять:

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття з курсу. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу здобувача вищої освіти (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya1/polozhennya-pro-organizaciyu-sistemi-upravlinnya-yakistyu/polozhennya-pro-sistemu-zabezpechennya-yakosti/>).

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням МОН «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти СУЯ ХАІ-НМВ-П/011:2017» та Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

Планується виконання здобувачами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: письмових робіт за результатами самостійної роботи за темами курсу, тестових завдань за модулями (перелік та зміст завдань за темами курсу міститься на сторінці в: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=7217>). Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на використані

джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброочесності. Виявлення ознак академічної недоброочесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchidokumenty/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

Електронний ресурс - Mentor, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни, який включає в себе:

Обов'язкові складові:

- конспект лекцій, підручники (навчальні посібники), в тому числі в електронному вигляді, які за змістом відповідають темам дисципліни;
- методичні вказівки та рекомендації до практичних (семінарських) занять, а також рекомендації для самостійної підготовки;
- питання, тести для контрольних заходів;
- каталоги інформаційних ресурсів.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Радовецька Л., Лясковська С., Тихомиров О. Юридична деонтологія: від навчання до практики: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2019. 296 с.
2. Юридична деонтологія: навчальний посібник / В. Д. Гапотій, О. Г. Мінкова. Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2018. 146 с.
3. Професійна етика юриста: підручник / За ред. проф. В. С. Бліхара; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів; Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права, 2016. 357 с.
4. Сливка С.С. Юридична деонтологія: підручник . Нац. ун-т «Львів. політехніка», Ін-т права та психології. 6-те. вид. К.: Атіка; Х.: Право, 2015. 295 с.
5. Тетарчук І., Дяків Т. Юридичне документознавство: Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Цент навчальної літератури, 2020. 164 с.

Допоміжна:

1. Юридична деонтологія: підручник / За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України О. В. Петришина; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2014. 245 с.

2. Петков С., Армаш Н., Калайнов Д. Юридична відповідальність: напрями реформування: Монографія. К.: КНТ, 2018. 102 с.
3. Бердан І. Ю., Москаленко А. В. Приватна юридична практика. К.: Кондор, 2020. 184 с.
4. Тихонович Л. А. Взаємодія норм права і норм моралі в регулюванні трудових відносин: монографія / Л. А. Тихонович. Х.: Юрайт, 2017. 192с.
5. Юридична деонтологія і професійна етика та логіка для юристів: навчально-методичний практикум для студентів денної та заочної форм навчання спеціальностей «Право» і «Міжнародне право». Тернопіль, 2019. 116 с.
6. Колотілова Н. Логіка і риторика: ретроспектива взаємозв'язку: Монографія. К.: Цент навчальної літератури, 2019. 271 с.
7. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України: монографія / Гусаров С. М., Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д. / Міністерство внутрішніх справ України. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків : Факт, 2022. 452 с.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. (в ред. від 30.05.2023). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №38. Ст. 385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
3. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. (в ред. від 08.03.2024). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
4. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. (в ред. від 04.05.2024). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
5. Про інформацію: Закон України: від 2.10.1992 № 2657-XII. (в ред. від 27.07.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. (в ред. від 08.10.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
7. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. (в ред. від 23.06.2024). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
8. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38-39. Ст. 380.
9. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38. Ст. 2004.
10. Про Національну стратегію у сфері прав людини : Указ Президента України від 24.03.2021 № 119/2021. *Урядовий кур'єр* від 26.03.2021. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#n13>.

12. Інформаційні ресурси в інтернеті:

1. Сайт кафедри 702: URL: <https://education.khai.edu/department/702>.
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>.
4. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>
6. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/ua>
8. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. URL: <http://www.ombudsman.gov.ua>
9. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України. URL: <http://www.ccu.gov.ua>
10. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Національної поліції. URL: <https://www.npu.gov.ua>
12. Офіційний веб-сайт Вищої ради правосуддя. URL: <http://www.vru.gov.ua>
13. Український портал практики Європейського суду з прав людини. URL: <http://eurocourt.in.ua>
14. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>